

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A színházi konjunktura*

Forrás:

Bp.

(Hely)

1921. V. 5

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

792

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házyomda 1920

A színházi konjunktura.

— Végig Budapest színházain. —

Tavaly ilyenkor is elírátták a direktorok a konjunkturát, holott, mint az eredmény bizonyítja, az aggodalmuk hiábavaló volt. A színházak a lefolyt szezonban nagyon jól mentek és az, hogy a közönségük mostanában megesáppant, még nem jelenti azt, hogy az ősszel és a télen sem fognak színházba járni. Voltaképpen csak az történt, hogy az emberek nyáron, ilyen fojtogató melegben, mint a milyennel ezuttal már majus is szolgált, nem szívesen mennek színházba. Ez így van, a mióta színházat játszanak és ennek következtése, hogy száz és egynéhány éve a hány főváros és a hány színház van, az nyáron, egy-két kivételtől eltekintve, szünetel. Hiszen feledhetetlen az a magyar színházi igazgató, a ki hajdan júliusban Párisban jártában megállt a hirdetési oszlop előtt és a színházak plakátjait böngészve, csodálkozásának adott kifejezést, a miért az összes színházakban a *Relache*-t játszzák.

A budapesti színházak a háborúnak harmadik évétől kezdve soha nem remélt fellendülésnek indultak és ez a konjunktura még csak erősödött a háborút követő szezonokban. Színházi idényt és nem évet mondok, mert a forráság beálltával épp oly kevésbé volt közönsége a színházaknak tavaly vagy tavalyelőtt, a mennyire nincsen most. A közönség, a mely a szezon tetején ácsorogni is képes színházjegyekért, messzire elkerüli a színházat, ha beállt a kánikula. Ezt tudják a színigazgatók és nem is ringatódnak tulságos illúziókban, ha csak nem tudnak olyan rendkívüli eseményekkel szolgálni, mely horogra keríti a publikumot tikkasztó hőségben is. Ugyancsak csábítóknak kell lennie annak a nyári műsornak, mely teli nézőterre számít.

Mivel a színházak közönsége nyárra elfogy, nem szabad arra következtetni, hogy megszűnt a színházi konjunktura. Nyaralni se igen szoktak télen és a nizzai karnéval se volt soha augusztusban. Biztos, hogy némely színigazgató az idei nagyszerű szezon hatása alatt azt remélte, hogy ezut-

tal az egész nyarat végig lehet játszani. De a legtöbbje nem olyat produkál, a miért érdemes a magas helyérek mellett izzadni. A *Vége a színházi konjunkturának!* jajkiáltás egy igen apró jelenséggel kezdődött és pedig az *Esküéri Színház* felszámolásával. Holott ennek a halottaiból feltámasztott színháznak esődjét sem a megszűnt színházi konjunktura okozta, hanem egy majdnem vétkes könnyelműsége az egyébként nagytehetségű direktorának, a ki elszédülten azoktól a sikerektől, a melyeket két operettjével majdnem kétszáz előadáson által elért, azt hitte, hogy most már mindent lehet, mindent szabad. És olyan elemeket próbált színpadképezzé tenni, a melyek nem adresszálódnak egy komoly színház finyás közönségéhez és a mely kísérletnek meg kellett boszulnia magát. Mire aztán a színház direkciója észrevette tévedését, hiába füstölte ki a nézőteret, a közönség, a melyet beszoktatott a színházába, egyszerűen hátat fordított neki és nem vette tudomásul semmiféle bocsánatkérési igyekezetét.

Azontul nézzük csak tovább ezt az ugyanevezett konjunkturát színházról-színházra. Az Operát kikapcsolva a vitából, elsőnek a Nemzeti Színházat. A hány klasszikus előadás, annyi zsufolt ház, már korá délelőtt kint lógott a tábla: a mai előadásra minden jegy elkelt. És a hány erőszakolt darab, talán a legelső előadásokat kivéve, fél ház, negyed ház, üres ház. Shakespearean kívül az „Az ember tragédiája”-ra az „Aranyember”-re, „Stuart Mária”-ra, hogy hirtelenében csak ezeket említsük, zsufolt nézőtér van hétköznapiokon is, egy csomó más darabban (engedtessek meg, hogy címeket ne említsünk) nincs közönség vasárnap se. A Vígyszínházban a megszűnt konjunkturában is és a májusi hőségben is tolakszanak az emberek „A piros bugyelláris”-hoz, a Magyar Színház a konjunktura tetején megtelik a „Buzavirág” fél-száznál több előadására és a konjunktura tetején majdnem üres egynéhány külföldi újdonságra. Ugyanez a Belvárosi Színház nagy közön-

sége csak „A buta ember”-re van, holott a konjunktura csakugy áll Zangwillra, mint Csepreghy Ferenczre, Madáchra, Jókaira, Rákosi Jenőre. és — Bus-Fekete Lászlóra. Ezzel pedig azt szeretnénk mondani, hogy nem igaz, mintha november-től márcziusig, tehát a szezon derekán a színházak zsufolva lettek volna, akármint és akármilyen előadásban játszottak, viszont a Nemzeti Színház, jóval túl a szezonon csakugy megtelt a „Vén bakancsos”-ra, mint a Vígyszínház „A piros bugyelláris” kánikulai előadásaira. A Vígyszínház valami nagyon szépét vagy monadjuk nagyon érdekeset hozott, annak volt közönsége és nem volt ugyanabban az időszakban olyan produkcióra, a melyet a közönség nem tartott arányosnak az érte követelt helyárrakkal.

Ugyanez áll az operett-színházakra. Száz egynéhány táblás ház volt a Király-Színházban az „Offenbach”-ra, a mig főszerepeit Péchy Erzsébet és Rátkay, a színháznak két vonzereje játszotta. És abban a perczben megesáppant a közönség, a mint a művész és nagyszerű partnere kimaradtak a darabból. Az operett-színházak a szereplőket illetőleg egyébként is egészen sajátosságosan érzékenyek. Itt van mint ríktó példa a Városi Színház, mely ötven zsufolt házat csinál a „Bucsukeringő” című operettre, a főszerepben Petrás Sárival. A művész befefejezi vendéjátékát és szerepet átveszi másvalaki, a ki csak olyan szépen énekel, mint Petrás Sári, az alakítása értékben vetélkedik az övével. És ugyanarra az operettre, a melyre Petrás Sárival tegnap bevettek 76.000 koronát, tehát ugyanabban a konjunkturában bevesnek tízezret. Aztán már jóval túl a nagy szezonon hazajönnek Kosáry Emmy és Király és a már tavaly lejátszott „Ezüst sirály”-lyal csinálnak 35-40 zsufolt Városi Színházat, a mi tudjuk mit jelent Bucsufelléptükét követő napon más igen tiszteletreméltó két művész lép fel az „Ezüst sirály”-ban és a színház üres.

Látjuk, hogy ugyanaz a színház, a melyik az egyik este egy bevált darabhoz megtelik, másnap más darabhoz, más előadáshoz üres. Ez így volt mindig és alig lesz másképp. Az meglehet, hogy a pénz fogatával és a várva-várt olesobbodás beálltával majd leszállítják a neiyarakat a tavalyira, a tavalyelőttire és hogy a jövőben egy darab, egy előadás sikere anyagi szempontból nem lesz olyan eredményes, mint volt a lefolyt szezonban. Lehet, hogy egy darab, mely az idén százszor mehetett zsufolt nézőtér mellett, jövőre nem csinál majd csak hetvenöt teli házat. Ezen a lehetőségén túl ebben az elmúlt színházi évben is csak beigazolást nyert az a régi igazság, hogy minden konjunkturára való számítás kikapcsolásával jó darabokat kell adni hódító előadásban. Igaz, hogy ezt eltalálni, megcsinálni a legnehezebb.